

СТАНОВИЩЕ

От доцент доктор **Иванка Василева Асенова**,

Катедра Психология, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”

относно дисертационен труд на тема: “ЛИЧНОСТ И КОГНИТИВНИ СТИЛОВЕ”, с автор **Христина Николаева Арабаджиева**, за присъждане на образователна и научна степен “ доктор”, в професионално направление 3.2. Психология, научната специалност “Педагогическа и възрастова психология”

Прилагането на невропсихологичен подход при проучването на личностни конструкти не е особено популярно, но доказано продуктивно в търсенето на връзки и зависимости между по-нискоравнищно разположени и преимуществено биологично обусловени психични феномени и съответно по-високоравнищно разположени и преимуществено социално обусловени психични феномени.

От тази гледна точка, особено силно предимство с елемент на иновативност е решението на докторантката да приложи невропсихологичен подход при изследване на индивидуалните различия, които хемисферният когнитивен стил, разглеждан като устойчива личностна характеристика, зависи от функционалната хемисферна специализация, инициира по отношение на емоционалната интелигентност, стратегиите за справяне със стрес и някои социално-психични личностни качества.

Изследването е базирано на добра концептуална основа. Спазени са всички изисквания за планиране и провеждане на психологични изследвания, както и всички изисквания за разработване и представяне на

този вид научен труд. Безспорно достойнство на разработката е, че е написана интелигентно, с много добър стил и ясен точен език.

Дисертацията е класически структурирана в увод, три глави, обобщение, изводи, приноси, библиография и приложения. Библиографията съдържа 218 източника, от които 15 български и 203 английски.

В уводната част Христина Арабаджиева аргументира актуалността на избрания изследователски проблем и полезността за психологичната теория и практика от реализирането на подобно проучване.

Теоретичната част на дисертационния труд е систематизирано разработена, което свидетелства за добро познаване на натрупаните към момента знания в изследваната област на психологията. Съществено достойнство на дисертацията е, че преди да си постави конкретните цели, докторантката достатъчно задълбочено е проучила всички релевантни на планираното проучване аспекти на изследваните психологични конструкти. Последователно е разгледано развитието на научната мисъл и формирането на съвременните схващания за същността и параметрите на когнитивния стил, емоционалната интелигентност, копинг стратегиите, личността и личностните качества. Много добре разработен е подпараграфът, в който се коментира изучаването на когнитивния стил в рамките на невропсихологичния подход и разглеждането му като проява на функционалната специализация на мозъка и резултат от динамичното взаимодействие на лявохемисферния аналитичен, поелементен и сукцисивен способ на информационна обработка с дяснохемисферния холистичен, симултанен и синтетичен способ, за да се аргументира изборът на хемисферния модел на когнитивния стил за теоретична основа на проведеното собствено проучване.

Втора глава представя методологията на емпиричното изследване. Основната цел, хипотезите и изследователските задачи са прецизно формулирани. Описана е изследваната в подготвителния етап на проучването внушителна извадка от 600 субекта, впоследствие, за същинския етап на изследването, редуцирана до 421 субекта.

Подбраният изследователски инструментариум е абсолютно релевантен на целите на проучването.

В следващата, трета глава, информативно, ясно и добре структурирано и систематизирано в текст, 10 таблици и 15 фигури, са представени резултатите от адекватно приложения математико-статистически анализ на богатия емпиричен материал, получен в проведеното изследване.

В обобщаващата част на дисертацията докторантката коректно отразява кои от хипотезите и в каква степен се доказват, и прави много добър интерпретативен анализ на собствено получените резултати в контекста на доминиращите теоретични схващания и най-често прилагани обяснителни модели.

Изводите от проведеното изследване са прецизно и точно формулирани. Всеки от тях очертава аспект от основния изследователски проблем и описва находка, свързана с хипотезите на проучването.

Приносните достижения на дисертационния труд са адекватно и коректно представени. Всъщност, цялостният умело проектиран експериментален дизайн е дал възможност да се получат редица значими резултати с приносен характер в теоретичен и приложен аспект.

Авторефератът по дисертационния труд покрива изискванията за такъв вид разработка, съответства на дисертационния текст и го представя коректно и систематизирано.

В заключение ще обобщя, че дисертационният труд на Христина Николаева Арабаджиева е стойностно научно изследване, резултатите от

което осветляват актуална и слабо разработена психологична проблематика. Всички компоненти на разработката са на високо ниво и представят докторантката като млад учен с много добра научно-изследователска компететност. Убедено гласувам с “Да” за присъждането на образователната и научна степен „Доктор” на Христина Николаева Арабаджиева.

12.05. 2016г.

Автор на становището:

/Доцент д-р Иванка Асенова/